

Paulina Daniluk

***Kompetencje nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego
a kompetencje Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego***

Streszczenie

Przedmiotem niniejszej pracy są zagadnienia z zakresu nadzoru bankowego, związane z kompetencjami nadzorczymi przysługującymi Komisji Nadzoru Finansowego, będącej zintegrowanym organem nadzoru nad rynkiem finansowym w Polsce oraz EUNB, będącego organem odpowiedzialnym za nadzór nad instytucjami kredytowymi na terytorium Unii Europejskiej. Uzasadnieniem wyboru tematu jest, po pierwsze, brak obejmującego aktualny stan prawny monograficznego opracowania, dotyczącego kwestii podziału kompetencji nadzorczych pomiędzy szczeblem krajowym a unijnym, a po drugie, istotne i częste zmiany na tym polu, wynikające z postępującej integracji europejskiej, ewolucji europejskich struktur nadzorczych oraz stopniowego ujednolicania przepisów dotyczących nadzoru nad rynkiem finansowym w całej Unii.

Tezą pracy jest założenie, że w ramach nadzoru bankowego można mówić o dwóch poziomach nadzoru, krajowym – wykonywanym przez KNF oraz unijnym – wykonywanym przez EUNB, które są względem siebie komplementarne. Pomimo, że pewne kompetencje nadzorcze są wspólne dla obu organów, to ich charakter prawny, zakres podmiotowy i przedmiotowy nadzoru oraz przesłanki zastosowania instrumentów nadzorczych zapewniają harmonijne, bezkolizyjne współdziałanie obu organów. Biorąc pod uwagę wyraźnie sformułowaną na gruncie prawa Unii zasadę powierzenia nadzoru bieżącego organom krajowym, oraz dwutorowość działania EUNB, sprowadzającą się do oddziaływania zarówno w stosunku do instytucji kredytowych jak i nadzorców krajowych, nie można wysuwać twierdzeń o możliwości zastąpienia KNF przez EUNB w wykonywaniu jej uprawnień nadzorczych w stosunku do banków.

Udowodnieniu wyżej postawionej tezy służy określenie głównego celu badań przeprowadzonych w ramach niniejszej rozprawy oraz celów operacyjnych. Celem głównym jest przeanalizowanie kompetencji nadzorczych przysługujących w ramach nadzoru bankowego KNF i EUNB wraz z analizą środków prawnych, za pomocą których organy nadzorcze realizują swoje kompetencje, oraz procedur związanych z ich stosowaniem.

Pozwoli to na dokonanie analizy racjonalności rozwiązań regulacyjnych przyznających pewne kompetencje nadzorcze zarówno organowi krajowemu jak i unijnemu. Za cele operacyjne przyjęto analizę kompetencji nadzorczych KNF i EUNB w ramach czterech podstawowych funkcji przypisywanych powszechnie nadzorowi bankowemu. Mianowicie, analiza obejmuje kompetencje przysługujące KNF oraz EUNB w zakresie sprawowania funkcji licencyjnej, regulacyjnej, kontrolnej i dyscyplinującej, wraz ze wskazaniem ich wzajemnych relacji, obejmujących na pewnych polach wzajemne uzupełnianie się bądź konkurencyjność.

Punktem wyjścia dla rozważań będących przedmiotem niniejszej rozprawy jest rozdział I, w którym poddano analizie pewne problemy odnoszące się do poszczególnych funkcji nadzoru, a rozwijane w kolejnych rozdziałach pracy. Materia ta obejmuje pojęcie nadzoru na gruncie nauk prawnych, klasyfikację poszczególnych form nadzoru, cele i podstawy prawne nadzoru bankowego oraz strukturę instytucjonalną nadzoru nad sektorem bankowym na szczeblu krajowym i unijnym.

Kolejne rozdziały pracy są skonstruowane analogicznie i poświęcone analizie kompetencji nadzorca krajowego – KNF, oraz nadzorca unijnego – EUNB, przysługujących im w ramach wykonywania funkcji licencyjnej (rozdział II), regulacyjnej (rozdział III), kontrolnej (rozdział IV) i dyscyplinującej (rozdział V). Każdy rozdział zamykają uwagi końcowe, stanowiące zebranie poczynionych spostrzeżeń i konkluzji odnośnie do wzajemnych relacji, w jakich pozostają kompetencje KNF i EUNB.

Podstawową metodą badawczą zastosowaną w pracy, jest metoda analizy dogmatycznej, obejmująca analizę obowiązujących przepisów prawa, przede wszystkim ustawy Prawo bankowe, ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, rozporządzenia ustanawiającego EUNB oraz pakietu regulacyjnego CRD IV/CRR. Obok przepisów prawa podstawą opracowania rozprawy jest także orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, sądów krajowych oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Pomocniczo posłużono się również metodą analizy i krytyki piśmiennictwa.

Źródła stanowiące podstawę opracowania obejmują krajowe i unijne akty prawne. Sięgnięto również do obszernego katalogu monografii oraz artykułów polskiej jak i zagranicznej nauki prawa. Pomimo dużej ilości opracowań naukowych, obejmujących wycinkową analizę różnych zagadnień z zakresu nadzoru bankowego, częstokroć dokonywaną z punktu widzenia nauki ekonomii lub zarządzania, brak jest opracowania z zakresu nauki prawa koncentrującego się na kompleksowym zestawieniu i porównaniu kompetencji nadzorczych KNF i EUNB.